

Obec Slovákov v Brne 2023

Prehľad akcií uskutočnených v roku 2023

31. 1. 2023

Slovenské vzdelávacie a kultúrne odpoľudnie:

- **Jozef Golonka** – hokejista a tréner, 85 rokov
- **Krista Bendová** – spisovateľka, poetka, autorka detských kníh, 100. výročie od narodenia

11. 2. 2023

Vzdelávacie, výtvarné a tvorivé dielne: Krása prírody a zručnosť človeka:

- Význam prírodných materiálov pre človeka, výskyt v ČR
- **Naša zručnosť:** vlastné tvorenie z korálikov z rôznych materiálov

28. 2. 2023

Slovenské vzdelávacie a kultúrne odpoľudnie:

- **Imrich Karvaš, Július Vagač** (otec našej členky, zahynul v koncentračnom tábore) - hospodársky zabezpečovali prípravu Slovenského národného povstania
- **Viktor Kubal** – režisér, výtvarník, karikaturista a animátor, zakladateľ slovenského animovaného filmu, 100. výročie od narodenia

3. 3. 2023

Členská schôdza, Víťanie jari, MDŽ

25. 3. 2023

Jarné výtvarné a tvorivé nápady, kvetinové aranžmá

28. 3. 2023

Eko aktivity: Spoločne tvoríme svet – ekológia domácnosti

- Prednáška: Mgr. Petra Pakostová

25. 4. 2023

Slovenské vzdelávacie a kultúrne odpoľudnie: Slovenskí vynálezc:

- **Štefan Banič** – padák
- **Ján Bahýľ** – helikoptéra
- **Aurel Bohuslav Stodola** - zakladateľ teórie parných a plynových turbín, učiteľ Alberta Einsteina

20. 5. 2023

Poznávací exkurzia na Slovensko: „Po stopách TGM, Topolčianky, národná kultúrna pamiatka“

30. 5. 2023

Slovenské vzdelávacie a kultúrne odpoľudnie: Rozumieme si ešte?

Jazykové rozdiely medzi slovenčinou a češtinou / beseda

17. 6. 2023

Ekológia v praxi: Pomáhame prírode

Miesto: Kamenný vrch, koniklecová lúka (slovensky poniklecová lúka), prírodná rezervácia, kosenie a hrabanie, likvidácia trávy

27. 6. 2023

Slovenské vzdelávacie a kultúrne odpoľudnie:

- **Milan Markovič** - publicista, scenárista, herec (Radošinské národné divadlo - RND) a humorista
- **Dušan Kallay** - maliar, grafik a ilustrátor

28. 6. 2023

Turistický pochod: Rudka u Kunštátu, návšteva Blanických rytierov a okolia

29. 8. 2023

Slovenské národné povstanie, slávnostná pripomienka na Nám. SNP v Brne, polozenie kvetín k súsošiu

26. 9. 2023

Slovenské vzdelávacie a kultúrne odpoľudnie:

- **Ján Levoslav Bella** – hudobný skladateľ
- **Eugen Suchoň** – hudobný skladateľ
- **Maša Halamová** – poetka

7. 10. 2023

Farebná jeseň, výtvarné a tvorivé dielne

- Jesenné aranžovanie
- Výzdoba interiéru
- Výzdoba truhlíkov

31. 10. 2023

Slovenské vzdelávacie a kultúrne odpoľudnie:

- **Ferdiš Kostka** - keramikár, - džbánkar a figurálny keramikár, habánska keramika a moderné figurálne motívy
- **Martin Rázus** - básnik, prozaik, dramatik, publicista a politik a evanjelický farár

23. 9. 2023

Vzdelávacia ekologicko - historická exkurzia:

Velehrad, Modrá, Živá voda, Archeoskanzen

8. 9.-16. 9. 2023

Babylonfest, Deň národnostných menšín JMK

11. 11. 2023

Výtvarné, tvorivé a vzdelávacie dielne – Tradícia výroby vianočných ozdôb na Slovensku a v Čechách a na Morave

Biela zima a Vianoce, výroba vianočných ozdôb z korálikov

28. 11. 2023

Slovenské vzdelávacie a kultúrne odpoľudnie:

- **Ján Smrek** – básnik, 125. výročie narodenia
- **Zoltán Palugyay** – maliar a grafik
- **Mária Henrieta Choteková** – botanika a šľachtiteľka

8. 12. 2023

30. výročie vzniku Obce Slovákov v Brne, vianočné stretnutie: spomienkový večer ku vzniku Obce, beseda, prezentácia o zakladateľoch, o prvých spoločných aktivitách apod.

- **Výtvarná súťaž** so slovenskou tematikou na Základnej škole Novolíšeňská, najlepšie mal'by a kresby od roku 2012 – 2022
- **Vydanie bulletinu** o činnosti Obce Slovákov v Brne

Úvodník, chvíľa na zamyslenie a povzdychnutie

Je veľa momentov v našich životoch, kedy sa zamýšľame, spomíname, bilancujeme a mnohokrát si povzdychneme. Či už pri príležitosti ďalších narodenín, alebo nejakého výročia, udalostí v rodine, alebo ako v tomto prípade pri písaní úvodníku do našej ročenky. Povzdychneme preto, lebo už nám uplynul ďalší rok života a čím je človek starší, tým viac mu dochádza, ako ten čas nepredstaviteľne letí. A vieme, že čím má človek viac povinností, koníčkov a aktivít, tým je deň kratší. Samozrejme tomu uponáhľanému životu prispievajú aj neustále turbulencie v spoločnosti, preinformovanosť verejnosti, falošné maily a kde aké udalosti okolo politikov a politiky všeobecne.

O to viac je činnosť našej obce prospešnejšia, lebo nám prináša tvorivé a zážitkové momenty, ktoré nás, na rozdiel od hektických udalostí sveta, obohacujú, pripomínajú nám pekné a významné udalosti v kultúre, v histórii Slovenska, mnoho krát sme prekvapení, kto všetko na Slovensku pôsobil, kto čo vymyslel, skomponoval, napísal či nakreslil.

K tomu nám slúžia naše mesačné kultúrne a vzdelávacie odpoľudnia, ktoré skoro výhradne pripravuje naša pani predsedníčka, kde si pripomenieme osobnosti Slovenska na ktoré môžeme byť trvalo hrdí. Ďalšou z aktivít sú tematické tvorivé dielničky, kde sa naučíme robiť sezónne aranžovanie kvetín, venčekov a iných predmetov, či zdobíme perníky, alebo veľkonočné či vianočné ozdôbky. Je radosť sledovať hlavne tých maličkých, ako sa snažia realizovať nejakú svoju predstavu a s akou radosťou si výtvary odnášajú.

V neposlednej rade sú tú naše poznávacie aktivity, v rámci ktorých sme navštívili Topoľčianky, letné sídlo nášho prvého prezidenta, pripomenuli sme si jeho návraty na Slovensko ako rešpektovaného prezidenta, a ktorý na Slovensko chodil so svojou rodinou dávno pred vznikom spoločného štátu. Zároveň sme si uvedomili, že jeho úsilie o vytvorenie Československej republiky, vyšlo rozpadom štátu nazmar. Výlet ako taký sa nám veľmi vydaril, počasie nám prialo, aj keď časovo sme nemohli preskúmať všetko čo sa dalo, predovšetkým rozľahlý a nádherný zámokský park.

Nezabudli sme ani na historické väzby Moravy a Slovenska, ktoré sme si pripomenuli v skanzene v Modrej a na Velehrade.

Potom sa nám ešte podarilo navštíviť zámok Buchlovice, s jeho nádhernou záhradou, povedal by som, že zaujímavejšou aká je tá v Topoľčiankach, potom sme sa po dobrom obede presunuli do Modré, kde sme sa ponorili do vodného sveta, očami pohľadili cez sklo obrovské ryby, ktoré zastupujú druhy u nás žijúce, priblížili sme si históriu Veľkej Moravy návštevou prilahlého skanzenu a už sme sa presúvali na Velehrad, miesto, kde sa písala naša história. Boli sme ohúrení pompéznosťou výzdoby baziliky Nanebovzatia Panny Márie a sv. Cyrila a Metoda, navštívili sme okolité historické stavby, či už kostol Zjavenia Pána/ kaplnka Cyrilika/, kaplnku sv. Jána Nepomuckého atď. Plný dojem a niektorí aj dosť unavení sme sa vracali k domovu, nášmu milovanému Brnu.

Myslím, že musím napísať, že tieto aktivity sú možné jednak preto, že mesto Brno a Juhomoravský kraj nás finančne podporujú, za čo im patrí naše úprimné poďakovanie a taktiež trvalá obetavosť našej pani predsedníčky, ktorá sa fakt stará o činnosť Obce na plný úväzok.

Ing. Stanislav Javora

Výročie Obce Slovákov v Brne

▲ Prvá fotografia členov Obce Slovákov v Brne, 1994

Po rozdelení spoločného štátu Čechov a Slovákov v roku 1993 sme si začali uvedomovať a pýtať sa kam vlastne patríme. Zo štátnotvorného národa sme sa stali národnostnou menšinou. Návrat na Slovensko by bol veľmi ťažký, žili sme tu už príliš dlho, ale nechceli sme sa ani vzdať vlastnej identity, svojej národnosti. Mnohí z nás hľadali nejakú možnosť schádzať sa s ľuďmi, ktorí vychádzajú z našich koreňov. Takú možnosť nám dala práve Obec Slovákov. Na podnet celorepublikovej organizácie a troch nadšencov - pána Augustýna Bačinského, pána Milana Kriša a pani Emílie Preissovej bola v máji 1993 zaregistrovaná Obec Slovákov v Brne. Na ustanovujúcej konferencii – 23.10.1993 na Křenovej 67 nás bolo 11 členov.

Trvalo niekoľko rokov než sa náš počet začal zvyšovať. A veľmi nás teší, že máme dostatok priaznivcov i medzi domákmi. Dnes máme registrovaných približne 200 členov, z toho platiacich je približne 70 a pravidelne sa zúčastňuje 25 – 30 členov.

Za dobu našej existencie sme sa vždy snažili pripraviť čo najlepšie programy. Spolupracovali sme s rôznymi organizáciami, pripravovali spoločné akcie. Vymenovanie všetkých akcií, ktoré sme uskutočnili by už zabrali hodne času. Aspoň niekoľko spomeniem:

- » turistický pochod Od Šumavy k Tatrám , Po chodníkoch SNP, Po stopách našich predkov
- » Slovenský večer , stretnutia seniorov, výuka na PC , literárne odpoľudnia,

- » pravidelné návštevy Slovenska – za históriou rodnej zeme, Matica slovenská - Martin, Bratislava, Devín, Bojnice, Modra, Červený Kameň, Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Orava, Spiš, Košice, Bardejov, Dukla, Topolčianky
- » besedy so známymi slovenskými osobnosťami (Pavol Hammel, Ladislav Chudík, Jozef Golonka, Ivan Bella
- » stretnutia členov pri slovenskej hudbe, knihe,
- » zábavy, Mikuláš pre deti

Spoločne sme prešli kus krásneho Slovenska, privítali hodne zaujímavých ľudí, vždy sme sa dobre zabavili a dúfam, že tomu tak bude i naďalej.

▲ Varíme halušky s deťmi na ZŠ Mutěnická

▲ Výtvarna súťaž 2011 - 2012

▲ Dielo Dušana Jurkoviča bolo našim častým cieľom, Hostýn

▲ Stretnutie s Radošinským naivným divadlom

Stretávame sa so slovenskými umelcami. Spoločne navštevujeme divadelné predstavenia slovenských divadiel. Najčastejšie asi s Radošinským naivným divadlom, SND, Košickým divadlom, Nitrianskym a ďalšími.

Dlhodobo spolupracujeme so základnou školou Novolíšeňská. Spoločne realizujeme projekty zamerané na zoznamovanie sa s inými národmi, ich kultúrou a významnými osobnosťami, ktoré oba národy spájajú.

So základnou školou Novolíšeňská spolupracujeme už 12 rokov. V roku 2011 sme pripravili pre žiakov školy kvíz pod názvom „Slovensko náš sused“, kde sa deti od šiestej do deviatej triedy zoznámili so Slovenskou republikou, jej históriou, kultúrou i jazykom. Aj keď máme niektoré jazykové rozdiely, sme si schopní najlepšie s Čechmi a Moravanmi porozumieť. Deti sa tak učia tolerancii k iným národom, rešpektovaniu ich zvykov a tradícií.

V roku 2012 sme realizovali projekt „O Slovákoch na Morave“ podporovaný Juhomoravským krajom. Medzi najznámejšie slovenské osobnosti na Morave a v Brne patrí architekt, návrhár nábytku, etnograf a predstaviteľ secesnej architektúry Dušan Samuel Jurkovič, ktorý tu zanechal nezameniteľnú stopu. V spolupráci s pani učiteľkou výtvarnej výchovy Mgr. Kamilou Kopeckou sme sa pokúsili priblížiť jeho dielo v súťaži o najlepšiu kresbu „Dušan Samuel Jurkovič očima dětí“. Výtvarné práce detí boli natoľko podarené, že bolo veľmi ťažké vybrať tie najlepšie.

Pokračovali sme Andy Warholom, Mikulášom Galandom, slovenskými hradmi, Viliamom Ruttkay-Nedeckým, Martinom Benkom, Vladimír Machaj, Imro Weiner-Král, Matylda Čechová a ďalší.

Pravidelne sa venujeme tvorivým dielniam. Najskôr boli pripravované pre deti, neskôr aj pre všetky generácie. 15 rokov vydávame ročenku, v ktorej informujeme o svojej činnosti. Spolupracujeme s JMK, MMB, ostatnými národnostnými menšinami.

Máme klub, ktorý nám umožňuje pravidelné stretávanie sa, prečítať si slovenské knihy, porozprávať o krajinách, ktoré sme navštívili, pripraviť nové akcie pre členov ako aj našich žiakov alebo verejnosť.

V tomto roku si pripíname už 30 rokov vzniku Obce Slovákov v Brne. Časy, keď sa nás schádzalo 100 až 130 sú už dávno preč. Zmenila sa doba, zmenilo sa zmýšľanie Slovákov žijúcich v ČR. Mladí v podstate neprejavujú záujem o účasť na činnosti. Zmýšľajú skôr v európskom kontexte. Našli sa aj Slováci, ktorí nás len využili vo svoj prospech a poškodili našu členskú

základňu. To spôsobilo nižšiu návštevnosť našich programov a odchod niektorých členov. Postupne sa situácia konsolidovala a v dnešnej dobe sa pravidelne stretáva skupinka skálnych členov a priaznivcov.

Čo si priať do budúcnosti? Zachovať našu činnosť i v menšom počte. Programy a akcie vhodne meniť podľa vekového zloženia a záujmov.

Mgr. Judita Gušťaříková

▲ V Prahe na návšteve OS v Prahe, 2011

▲ Takto sme pripravovali ochutnávku slovenskej gastronómie, Žijeme v jednom meste, 2011

▲ Terchová, 2004

▲ Naše stretnutia sú vždy veselé, 2015

▲ Opekačka na Brnianskej priehrade, 2012

Prehľad tvorby výtvarnej súťaže 2012 – 22 dlhodobý projekt

Za tých 30 rokov existencie Obce Slovákov v Brne je asi najvydarenejšia akcia Výtvarná súťaž na Základnej škole Brno Novolíšeňská 10. Bol to vtedy taký spontánny nápad mojej kolegyne učiteľky výtvarnej výchovy Kamili Kopeckej. Prvý nápad bol zobrazit' dielo architekta Dušana Jurkoviča. Podarilo sa. Kreslili tušom a výsledné práce boli vynikajúce. Zachytiť architektúru totiž nie je vôbec ľahké. Práce boli uverejnené v roku 2012 v samostatnej brožúre „O Slovákoch na Morave“ a v roku 2013 v našej ročenke.

Po tomto úspechu, sme premýšľali či v tejto aktivite nepokračovať. Padol návrh, čo keby sa deti pokúsili maľovať podľa slovenských maliarov. A námet na ďalšiu súťaž bol na svete. V roku 2014 sme vybrali slovenského rodáka známeho po celom svete Andyho Warhola. Potom už nasledovala celá plejáda známych umelcov so zvučným menom a tu ich máme:

Dušan Jurkovič, 2012 - 2013
Andy Warhol, 2014
Mikuláš Galanda, 2015
Slovenské hrady, 2016
Viliam Ruttkay-Nedecký, 2017
Martin Benka, 2018
Janko Alexy, 2019
Imrich Weiner-Kráľ, 2020
Vladimír Machaj, 2021
Matilda Čechová, 2022

Obdivujem deti ako dokážu vynaložiť toľko úsilia na vytvorenie svojho výtvarného dielka, i keď napodobujú maliara. Obdivujem i kolegyňu Kamilu, ako dokáže motivovať deti k takej tvorbe. Obe by sme najradšej odmenili všetky deti, len pri účasti približne 250 žiakov je to nemožné. Som veľmi vďačná Kamile i priazni vedenia Základnej školy Novolíšeňská za spoluprácu s našou Obcou.

Dnes len ľutujem, že som nezachránila kresby a maľby z rokov 2012 a 2014 i fyzicky, máme len ich digitálnu podobu. Vystavovali sa na škole tak dlho až sa po nich zlahla zem. Poučená týmto som po dvoch ročníkoch výkresy po vyhodnotení ihneď uschovala. V digitálnej podobe sa nachádzajú aj na webových stránkach školy. Maľby a kresby uchováваме v klubovni na Křenovej a využívame ich na výstavy. Podarili sa nám zatiaľ dve a to v priestoroch Juhomoravského kraja a v Knižnici Jiřího Mahena.

Pozrite sa na tie malé dielka detí od šiesteho ročníka až po deviaty a upozorňujem, že to nie sú žiadni žiaci umeleckej školy alebo výtvarných krúžkov. Dôležité je, že sa naučili niečo nové, trochu o slovenskom umení a o Slovensku a tiež si vyskúšali prácu umelcov.

▲ Adriana Hynštová, 7.D, 2017

▲ Nathalie Bojdová, 7.A, 2019

▲ Adéla Švédová, 9.A, 2012

▲ Maluji jako Andy Warhol, Terezie Šíblková, 9.B, 2014

▲ Zuzana Plchotová, 9.A, 2012

▲ Sára Šopíková, 8.A, Víglaš, 2016

▲ Valerie Mannová, 6.B, 2018

▲ Kristina Gottvaldová, 8.B, 2020

▲ Adéla Neužilová, 8.B, 2017

▲ Ondřej Sukup, 8.A. Zvolenský hrad, 2016

▲ Jolana Szmeková, 6.D, 2017

▲ Veronika Benešová, 7.A, 2019

▲ Nikoletta Demian, 6.B, 2022

▲ Maluji jako Andy Warhol, Martin Boček, 9.B, 2014

▲ Jakub Lang, 7.C, 2020

▲ Tomáš Halouzka, 7.C, 2021

▲ Maluji jako Andy Warhol, Terezie Šíbllová, 9.B, 2014

▲ Berenika Kouřilová, 7.C, 2019

▲ Kristýna Uzlová, 8.A, 2022

▲ Ostradal Jan, 7.B, 2015

▲ Eliška Klímová, 7.C, 2019

▲ Fadrná Karolína 9.A, 2015

▲ Sarah Somorová, 8.A, 2015

▲ Alice Mikulášková, 7.B, 2020

▲ Gabriela Balousová, 7.C, 2022

▲ Andrea Křivánková, 6. A, 2021

▲ Anna Mojžíšová, 7.B, 2019

▲ Anna Pernicová 8. C, 2021

▲ Anna Pernicová, 7. C, 2020

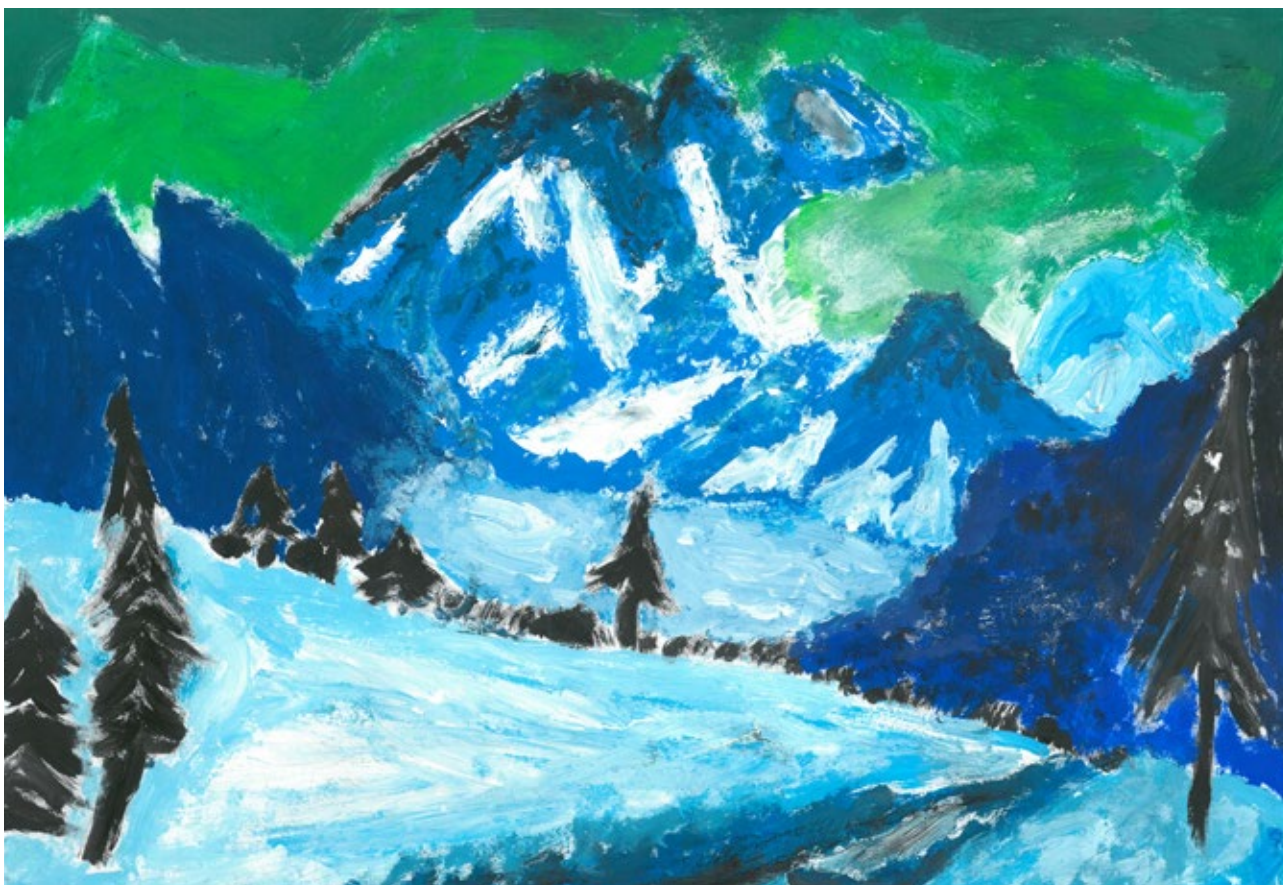
▲ Edita Fazorová 7.C, 2017

▲ Anna Bílličková, 9. A, 2020

▲ Barbora Janová 8.B, 2015

▲ David Jager, 6. B, 2017

▲ Barbora Janová, IX.B, Oravský hrad, 2016

▲ Elen Černošlávková, 7. A, 2022

▲ Jan Ošťádal, 8. B, Oravský hrad, 2016

▲ Jan Bílek, 6.D, 2019

▲ Lucie Ella Raclová, 6. B, 2022

▲ Tereza Rausová, 7.B, 2019

▲ Veronika Muselíková, 7. B, 2020

▲ Jarek Kvasnica, 7. D, 2017

▲ Zuzana Sobotíková, 7.B, 2018

▲ Viktorie Blažková, 8. D, Banská Štiavnica, 2016

▲ Veronika Bártová 7. A, 2017

▲ Tomáš Bumbálek, 7. A, 2020

▲ Volková Markéta 9.B, 2015

Terezie Šíbllová, 13 let, ZŠ Brno, Novolišenská 10

▲ Terezie Šíbllová, 8.B, 2012

▲ Richard Milich, 6. D, Oravský hrad, 2016

▲ Leontýna Coufalová, 7. A, 2022

▲ Maluji jako Andy Warho, Michaela Pavlíčková, 7.A, 2014

▲ Martina Vodičková, 7.A, 2018

▲ Nikola Hudecová, 9.C, 2018

▲ „Autor neznámy“, najlepšia kresba z cyklu o Jurkovičovi, 2012

Členská schôdza, MDŽ

Rozlúčenie s rokom 2022

▲ Predsedníčka informuje o aktivitách OS v Brne

Tak sme sa s konečnou platnosťou rozlúčili so starým rokom a to formou členskej schôdze v marci 2023.

Rozlúčenie preto, lebo sme starý rok uzavreli bilanciou našich aktivít, vyhodnotením, ako sa nám podarilo naplniť naše smelé plány, aj sme na akcie pospomínali a dospeli k záveru, že všetko, čo sme si predsavzali, sa podarilo naplniť. Ja osobne som bol unesený Muchovou epopejou, je to veľkolepé dielo, ktoré máme navyše skoro za humnami.

Tvorivé dielničky, síce s nie veľkou účasťou, stále prinášajú niečo nové, vzniká niečo pekné a trvalé. Naše kultúrne utorky sú studnicou informácií, mnohé sme sa učili, ale dávno zabudli. A tak si pripomínáme významné udalosti a osobnosti, ktoré formovali našu domovinu, jej minulosť ale aj budúcnosť.

S rovnakými nádejami sme si naplánovali aj program na rok 2023, no uvidíme ako sa naše plány naplnia. Je veľa faktorov, ktoré môžu naše plány výrazne zmeniť, dúfajme, že nie zhatiť.

Bohužiaľ ekonomická situácia, ale aj spoločenská, sa neustále zhoršujú a tak budúcnosť nás môže v našich aktivitách aj nemilo prekvapiť. Ale aj tak sa dívame na našu činnosť

s nádejou, lebo sa nám stále potvrdzuje, že má zmysel, že nás obohacuje a spojuje. Ako bolo v diskusii zhodnotené, aj keď členské základňa nám starne, stále sú to aktívni členovia. No je potreba povedať, že bez nasadenia, obetavej a nezištnej práce pani predsedníčky, aj cez pomoc členov výboru, by naše aktivity nemali dynamiku akú majú.

No a na záver členskej schôdze sme posedeli už neformálne a prítomným ženám som poprial k blízkemu sviatku MDŽ veľa zdravia, chuti do života a do ďalších aktivít nielen v rámci OS.

Ing. Stanislav Javora

Slovenské kultúrne a vzdelávacie odpoľudnia

Dlhé roky je v našej Obci zvykom stretávať sa posledný utorok v mesiaci. Či to boli malé posedenia priateľov, ktorí si mali vždy čo povedať a podeliť sa so svojimi zážitkami z turistiky, návštevy múzea alebo porozprávať o peknom divadelnom predstavení. V posledných rokoch sme k týmto stretnutiam priradili zaujímavú tému zo života Slovákov v minulosti ako aj zo súčasnosti. Nakoniec sme utorkové stretnutia pomenovali Slovenské kultúrne a vzdelávacie odpoľudnie. Jeho náplňou je predovšetkým zoznamovanie členov, našich priaznivcov i verejnosť so slovenskou kultúrou, históriou, športom a súčasnosťou.

Každý rok predstavíme množstvo udalostí a významných osobností. Všímame si mnohé okružle výročia nám známych i menej známych ľudí, ktorí sa významne zaslúžili o rozvoj Slovenska, prispeli k pokroku vo vede alebo technike, a to bez ohľadu na to či žili na Slovensku alebo nás reprezentovali v zahraničí. Stali sa nositeľmi mnohých patentov alebo vynálezov dôležitých pre rozvoj rôznych vedeckých a technických, ale aj informačných technológií. I malý národ tak dal o sebe vedieť vo svete.

V roku 2023 sme predstavili spisovateľku Kristu Bendovú, hokejistu Jozefa Golonku, výtvarníka, filmového režiséra, scenáristu a karikaturistu Viktora Kubala. Priblížili sme slovenských vynálezcov: Jozef Banič – padák, Ján Bahýľ – helikoptéra, Aurel Bohuslav Stodola – zakladateľ teórie parných a plynových turbín, Jozef Murgaš – bezdrôtový telegraf.

Pripomenuli sme si tiež Milana Markoviča – humoristu, scenáristu, moderátora a herca, Dušana Kallaya – významného knižného ilustrátora, hudobných skladateľov Jána Levoslava Bellu a Eugena Suchoňa, poetku Mašu Haľamovú, architekta Dušana Jurkoviča, Ferdiša Kostku – keramikára, džbánkara a figurálneho keramikára, ktorému bol v roku 1946 ako prvému udelený titul Národný umelec, Martina Rázusa – básnika, dramatika a publicistu a básnika Jána Smreka.

Venovali sme pozornosť aj ekologickým problémom dnešnej doby teoreticky i prakticky. Porovnávali sme jazykové rozdiely medzi slovenčinou a češtinou a zažili sme veľmi zábavné odpoľudnie. Do besedy sa zapojili vlastne všetci prítomní a každý prispel nejakou jazykovou zaujímavosťou a skúsenosťou s týmito jazykmi.

▲ Slovenskí vynálezcovia, 25. apríla 2023

▲ Ján Levoslav Bella, Eugen Suchoň, Maša Haľamová, 26. septembra 2023

Eko aktivity:

Beseda Ekológia domácnosti, kosenie poniklecovej lúky

Ekológia domácnosti

Dôležitou témou posledných desaťročí vo svete i u nás je ekológia. A keď sa už o nej hovorí, najlepšie je začať s ňou u seba respektíve vo vlastnej domácnosti. Väčšina z nás už dávno triedi papier, sklo, rôzne kovy alebo pet fľaše. V domácnosti sa však nájde oveľa viac použiteľného odpadu. Ako to vlastne môže chodiť v ekologickej domácnosti nám prišla porozprávať Mgr. Petra Pakostová, ktorá sa touto otázkou dlhodobo zaoberá a má prehľad o možnostiach využitia odpadov v domácnosti, jeho zberu, triedenia, možností využitia a aj likvidácie.

Táto zaujímavá prednáška a veľmi bohatá diskusia o ekológii nám dala nahliadnuť do škály problémov okolo odpadov nielen v našej domácnosti, ale aj okolo nás a snahy o jej riešenie u nás i vo svete.

Pár typov:

- Nezatažovať prírodu rôznymi odpadmi
- Nahradzovať čo najviac plastov alternatívnymi obalmi
- Mať vlastnú tašku na ovocie, na nákup
- Nekupovať balenú vodu
- Kompostovať biologický odpad pre vlastnú záhradu

Poniklecová lúka Kamenný vrch v Brne

Naše ekologické aktivity sme nezamerali len na domácnosť, ale chceli sme prispieť aj prácou. Zapojili sme sa do činnosti Rezekvítku, ktorý sa zaoberá ochranou prírody a ekologickej výchovy už tridsať rokov. Majú k tomu hodne skúseností a snažia sa zavádzať vlastné inovatívne postupy.

To bolo impulzom k zapojeniu sa aspoň skromnou účasťou na aktivite Rezekvítku pri starostlivosti o chránené územie na Kamennom vrchu, kde sa nachádza poniklecová lúka, ktorá je najpočetnejšou lokalitou na svete a stále sa rozrastá. Zúčastnili sme sa kosenia sena v tejto lokalite a pomáhali sme zhŕňať ho na kopy a odvážať. I to je pre túto lúku veľmi dôležité. Deň nám prišiel veľmi užitočne strávený. Boli sme síce trochu unavení, ale spokojní z užitočnej práce. Nabudúce sa pôjdeme spoločne pozrieť na rozkvitnutú lúku.

▲ Malá skupinka z Obce Slovákov

▲ Poniklec veľkokvetý

▲ Mgr. Petra Pakostová, koordinátorka tvorby a PR managerka Rezekvítku

▲ Rozkvitnutá poniklecová lúka na Kamennom vrchu

Krista Bendová

„Vravím pravdu, a to je ľuďom najsmiešnejšie.“

Krista Bendová bola slovenská poetka, prozaička, novinárka a dramatička, ktorú poznáme predovšetkým ako autorku kníh pre deti a mládež.

Narodila sa 27. januára 1923 v Kráľovej Lehote v rodine železničného úradníka Borisa Oldřicha Bendu a Kristíny Bendovej, rodenej Čimborovej. Jej otec bol Čech, ktorého po vzniku Československa poslali na Slovensko, kde pracoval ako prednosta stanice. Neskôr sa rodina presťahovala

do Nových Zámkov, kde Krista študovala na gymnáziu. Nové Zámky pripadli po Mníchovskej dohode Maďarsku a tak rodina hľadala útočisko v Banskej Bystrici. Neboli tu príliš vítaní a tak museli niekoľko mesiacov bývať vo vlakovom vagóne.

Už počas štúdia na banskobystrickom gymnáziu začala publikovať básne v študentských a krajských časopisoch. Na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave študovala v rokoch 1942 – 1944 kombináciu slovenčina – ruština a v rokoch 1944 – 1945 na Štátnom konzervatóriu v Bratislave dramatický odbor.

V roku 1945 vážne ochorela a rozhodla sa štúdium prerušiť. Nikdy ho už nedokončila. Dlhé mesiace sa jej domovom stalo sanatórium pre pľúcne choroby vo Vysokých Tatrách. Prvé verše publikovala už počas štúdií a ani zdĺhavé liečenie jej však nezabránilo písať poéziu. Krátko po vojne vydala dve zbierky – Listy milému a Milenec smútok. Vyjadrila v nich vlastný smútok z choroby, nedokončeného štúdia, ale aj útrapy všetkých mladých dievčat, ktoré vojna ochudobnila o lásku.

V roku 1946 sa vydala za Ing. Jána Gondu. Ich manželstvo bolo bezdetné a trvalo krátko. Znova sa vydala v roku 1951 za spisovateľa Jána Kostru. S mím mala troch synov Jána, Juraja a Michala. Ján Kostra ju nakoniec opustil a sama s tromi deťmi mala pomerne ťažký život.

Po roku 1948 začala pracovať vo vydavateľstve Pravda a vo Zväze slovenských spisovateľov. Krátko bola redaktorkou

▲ Krista Bendová, Foto TASR, archív

▲ Krista Bendová s TGM

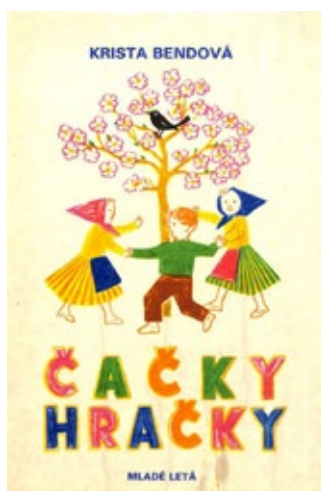
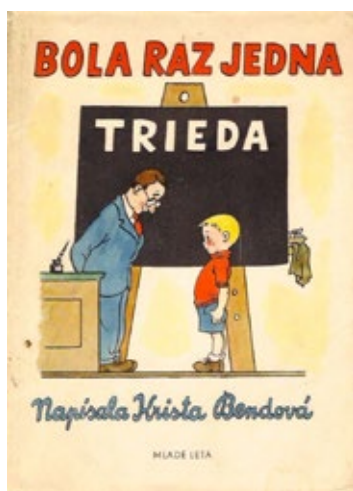
časopisu Ohnček, v rokoch 1956 – 1958 časopisu Roháč a v rokoch 1958 – 1964 denníka Pravda. Od roku 1964 sa venovala už iba písaniu a v roku 1983 jej udelili titul zaslúžilá umelkyňa.

Od polovice 50. rokov sa venovala aj prozaickej tvorbe pre deti. Do pamäti ľudí sa zapísala predovšetkým prozaickou tvorbou pre deti. V 60. rokoch vyšli jej najúspešnejšie knižky Opice z našej police alebo rozprávkový cyklus o Osmijankovi.

Celkovo napísala 45 detských kníh, 26 básnických a 19 rozprávkových.

Bola autorkou scenárov pre televízne filmy a reportážnej knihy o procese s gréckym vlastencom Manilisom Glezosom „Grécko žaluje“. Prekladala z ruskej i českej literatúry.

*Bola raz jedna trieda
v tej triede bola krieda.
Tá krieda bola biela
a bolo jej dosť veľa.
No prišiel Miško Šuška,
Šup kriedu do vrecúška!
(Bola raz jedna trieda, 1956)*

Tento humoristický tón a situačnú komiku nájdeme aj v ďalších knižkách: Cirkus Hopsasa, Ako Jožko Pletko poplietol všetko (1955) a Ako Jožko Pletko upratať chcel všetko (1959). Opice z našej police (1967) vznikli vlastne na základe priania jej synov, ktorí si priali skutočnú opicu a nakoniec dostali len plyšové. Deťom predškolského veku boli venované Zázračné cvičky a Tryskom na ihrisko (1970). Dobrodružstvá Samka Klamka (1974) sú veselé príbehy chlapca, ktorý ožil z kresby na plote s dospeláckou hlavou a detským telom. Rozprávky z Dúbravky (1981) sú už príbehy zo skutočnosti, zo života sídliska.

Krista Bendová zomrela v deň svojich narodenín, 27. januára. Mala 65 rokov. Aj keď vážnou chorobou trpela dlhý čas, nikdy sa nenechala zlomiť pesimizmom a na všetko sa snažila pozerat' s humorom jej vlastným. Keď sa ľudia pýtali na jej tajomstvo, odvetila: „Vravím pravdu, a to je ľuďom najsmiešnejšie.“

Vo svojom diele napomohla k formovaniu modernej rozprávky a humoristického žánru. V tvorbe pre deti sa zameriavala predovšetkým na vtipné využívanie komických situácií a charakteristických vlastností detí.

Jej verše a rozprávky nestarnú. Sú totiž pretkané láskavým humorom, vtipom a satirou. Dodnes vychádzajú jej veršované Čačky-hračky (1949) pre deti predškolského veku. O zbierke Bola raz jedna trieda bolo napísané akože vytvára verše na spôsob veselej pedagogiky.

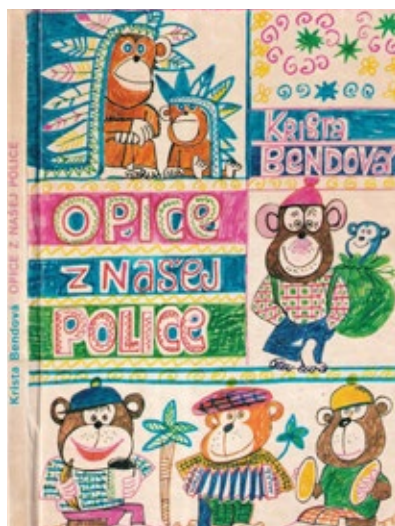
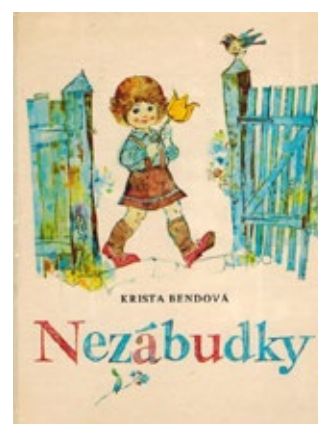
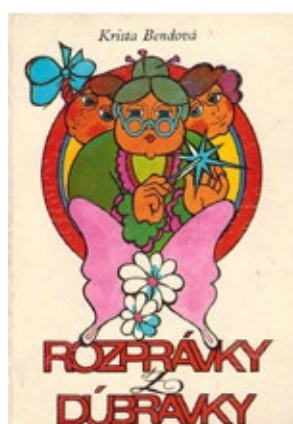
Zdroje:

Wikipedia. sk

<https://www.litcentrum.sk/autor/krista-bendova/komplexna-charakteristika-tvorby>

▲ Krista Bendová so svojimi synmi

79. výročie Slovenského národného povstania

▲ Spoločná fotografia všetkých organizácií pri pamätníku

Slovenské národné povstanie vypuklo 29. augusta 1944, v ktorom sa zjednotili rôzne zložky domáceho odboja a partizánskeho hnutia, ktoré rôznou formou pôsobilo na Slovensku už od roku 1942, ale nebolo veľmi aktívne. Ozbrojené povstanie bolo namierené proti vstupu nemeckých vojsk na slovenské územie a na druhej strane i proti fašistickej vláde Jozefa Tisa. V nemalej miere to bola aj snaha dostať sa na stranu víťazných mocností.

Centrom povstania bola Banská Bystrica. Povstanie trvalo krátko a nie úplne splnilo svoj účel. Potlačené bolo v noci z 27. na 28. októbra 1944. Časť povstaleckých jednotiek prešla na partizánsky spôsob boja. Partizáni pokračovali v bojoch proti nacistom až do oslobodenia Slovenska sovietskymi, rumunskými a česko-slovenskými vojskami na jar 1945.

Dôsledky porážky povstania boli veľmi tragické. Nemecké okupačné vojská neváhali použiť na potlačenie partizánskej vojny brutálne praktiky proti podhorským dedinám, ktoré podporovali partizánov. Nemecké jednotky spolu s POHG (Pohotovostné oddiely Hlinkovej gardy) vypálili

viacej ako 95 slovenských dedín, osád a samôt. Tu zomierali predovšetkým civilisti, muži, ženy, deti, či už to boli Slováci, Rómovia alebo Židia. K najväčšiemu masakru došlo v novembri 1944 v Kremničke pri Banskej Bystrici, neskôr vo vápenke v Nemeckej, Kláku, Čiernom Balogu, Ostrom Grúni a pokračovali až do marca 1945 tesne pred oslobodením.

29. augusta sme si pripomenuli 79. výročie Slovenského národného povstania pri symbolickom pomníku v Brne – sever na námestí SNP. Počasie nám síce neprialo, lebo pršalo, ale pri kladení kvetín k pamätníku sa trochu umúdrilo a sem tam padla iba nejaká kvapka.

Pripomenuli sme si tiež dôležitosť povstania a jeho význam pre Slovensko, kedy odmietlo fašistickú diktatúru a malo možnosť naďalej spájať svoju existenciu v jednotnom Československu.

Stretnutie pri pamätníku SNP od Ladislava Snopka a Ladislava Beisetzera z roku 1974 každoročne pripravuje Český zväz bojovníkov za slobodu, Československá obec legionárska, Spoločnosť Ludvíka Svobodu, Obec Slovákov v Brne, RKOSM a KSČM Brno.

▲ Predsedníčka Obce Slovákov v Brne pripomenula význam SNP a poďakovala všetkým prítomným za účasť

▲ Poklona a pocta všetkým účastníkom SNP

Obyvateľstvo: 2617 (2023)

Obec Topolčianky sa nachádza v okrese Zlaté Moravce v Nitrianskom kraji.

Prvá písomná zmienka je z roku 1293 a nachádza sa v listine Nitrianskej kapituly, kde je označená ako Topolchen Parvum. Archeologické nálezy potvrdzujú osídlenie tejto lokality už v 6. – 7. storočí. Na mieste dnešného zámku stála pôvodne strážna pevnosť obohnaná vodnou priekopou. Pevnosť hrala dôležitú úlohu v obrane proti Turkom.

Zakladateľom rodu pánov z Topolčianok bol „comes Haslav“, ktorý dostal toto územie ako odmenu od uhorského kráľa Belu IV. za chrbtosť v obrane proti Tatárom. V rokoch 1561 – 1723, na dobu 162 rokov, sa stávajú Topolčianky sídlom Tekovskej župy. Od roku 1614 do roku 1708 sa majiteľmi Topolčianok stávajú Rákociovci. Ladislav prestavali pevnosť v renesančnom štýle. Na starých základoch prestaval novú budovu, ktorá mala vyše sto obytných miestností, dal urobiť na nádvorí nové arkády a loggie. Zásluhou manželky Alžbety prebudoval baštu na zámockú kaplnku. Cisár Leopold I. udelil mestu právo usporadúvať jarmoky, čím sa podnietil rozvoj remeselníctva, ovocinárstva a záhradníctva.

Od roku 1709 do roku 1742 boli majiteľmi Zichyovci. Gróf Karol Zichy dal zničenú pevnosť, gotický kostolík a faru opraviť. Obnovil mlyn, zriadil skládku dreva, postavil gáter a pivovar. Nemal však pochopenie pre dôstojnejší župný dom. Preto sa sídlo župy v roku 1723 presťahovalo do Zlatých Moraviec.

Éra grófov Keglevichovcov de Buzin začala v roku 1743 a skončila v roku 1890. Keglevichovci vybudovali v obci stavby, ktoré tu pretrvávajú dodnes – Kostol sv. Kataríny Alexandrijskej stavaný v rokoch 1773 – 1781. Druhou významnou stavbou je renesančne–klasicistické priečelie zámku. Gróf Ján Keglevich, tekovský župan, dal začiatkom 19. storočia zbúrať južné renesančné krídlo a v rokoch

1818 – 1825 postavil na jeho mieste klasicistický trakt podľa projektu viedenského architekta Alojza Pichla.

Posledný majiteľ Štefan Keglevič zbankrotoval po krachu Viedenskej burzy v roku 1873.

Zámok sa dostal v roku 1890 kúpou do rúk Habsburgovcov, ktorí ho vlastnili až do rozpadu Rakúsko-Uhorska. Jozef August von Habsburg dal v rokoch 1908 - 1910 vybudovať Poľovnícky zámok, pánsku jazdiareň a koniareň. Dal predĺžiť železničnú trať do Topolčianok, postavil prvú štátnu školu v Topolčiankach, ktorá začala slúžiť svojmu účelu v roku 1911. Po zániku Rakúsko-Uhorska v roku 1918 ich majetok prepadol v prospech novovzniknutého štátu Československej republiky.

Od roku 1923 do roku 1933 navštevoval Topolčianky prezident T.G. Masaryk. Zámok s príľahlým parkom sa stal jeho letným sídlom. V parku oddychoval a trávil čas so svojou rodinou. Častým hosťom prezidenta Masaryka v Topolčiankach býval aj jeho priateľ spisovateľ Karel Čapek. Stretávali sa aj v Masarykovej besiedke, a tu vznikla aj časť trilógie Hovory s T.G.M., ktorú Čapek napísal na základe rozhovorov s prezidentom v rokoch 1928 – 1935.

Ako letné sídlo československých prezidentov slúžil 33 rokov. V roku 1951 na základe rozhodnutia vlády prezident K. Gottwald odovzdal topolčiansky kaštieľ do správy Ústrednej rade odborov ako zotavovňu ROH. V súčasnosti ho vlastní Jednotný majetkový fond Zväzu odborárskych organizácií v Slovenskej republike, ktorý ho využíva ako hotelové zariadenie. V južnom klasicistickom krídle je zriadené múzeum s historickým nábytkom, porcelánom a hodinami. Dokonca i Masarykova spálňa slúži hotelovým hosťom.

Pre svoju krásu, historickú a umeleckú hodnotu bol zámok v Topolčiankach v r. 1970 vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku.

▲ Kaštieľ na historickej fotografii

▲ Kaštieľ Topolčianky

▲ Obec Slovákov v Brne na zámku v Topolčiankach

▲ Vstup do zámku s našou výpravou

▲ Kaplnku v kaštieli dala vybudovať grófka Rákocziová-Erdódyová pri príležitosti založenia Karmelitánskeho bratstva

◀▲ Interiér Zámok Topolčianky

Poľovnícky zámok v Topolčiankach dal v rozsiahlom parku neďaleko veľkého kaštieľa vybudovať v roku 1910 člen panovníckeho rodu Jozef Augustín Habsburg. Autorom projektu secesnej poschodovej budovy so štvorcovým pôdorysom bol maďarský sochár Koloman Gerster. Jeho súčasťou sú aj sochy diviaka a jeleňa od Alojza Štróbla.

◀ ▲ Sochy diviaka a jeleňa od Alojza Štróbla

▲ Poľovnícky zámok

▲ Interiér zámku

▲ Budova jazdiarne, od roku 1921 Štátny žrebčín Topolčianky, v súčasnosti Národný žrebčín Topolčianky

▲ Pamätník obetiam 2. svetovej vojny

Farský kostol sv. Kataríny Alexandrijskej je v poradí tretí kostol postavený v Topolčiankach. Nechali ho postaviť súrodenci gróf Karol Keglevich a jeho brat biskup Žigmund Keglevich. Projekt vypracoval bratislavský architekt Melchior Hefele a je postavený v klasicisticko-barokovom slohu. Stavba kostola bola započatá roku 1776 a ukončená v roku 1784. Kostol bol vysvätený 26. októbra 1779 svätej Kataríne Alexandrijskej, teda ešte v dobe, keď nebol dokončený. Do tohto nového kostola boli z vyše 400 rokov staršieho gotického kostolíka, ktorý stával v parku pred priečelím kostola a bol zbúraný v roku 1784, prenesené niektoré časti interiéru. Boli to obraz sv. Františky, oltárne dosky, medená krstiteľnica na mramorovom podstavci, reliéf Jána Topolčianskeho - Turkobijca a dva zvony. Mramorové časti boli zhotovené z červeného mramoru. Obraz sv. Kataríny Alexandrijskej, ktorý je nad hlavným oltárom namaloval nemecký maliar Hubert Alexander Maurer podľa menšieho obrazu pochádzajúceho tiež zo staršieho kostola. Nad ľavým bočným

▲ Farský kostol sv. Kataríny Alexandrijskej

oltárom je obraz Panny Márie Karmelskej od maliara Karola Emericha z roku 1730.

V kostole je umiestnených celkovo päť zvonov, dva 50 kilogramové pochádzajú zo zvonice, tretí 150 kilogramový je zo starého gotického kostolíka a posledné dva zvony boli odliate v roku 1925 v Trnave u zvonárskej firmy, Bratia Fischer.

Kostolné hodiny boli vo veži nainštalované v roku 1927.

*Zdroje: Oficiálne stránky obce Topolčianky
Farnosť sv. Kataríny Alexandrijskej, Park Topolčianky. o.z.
Wikipedia, Wikimedia Commons*

▲ Hlavný oltár

▲ V kostole nás privítal Branislav Valkovič, kaplán topolčianskej farnosti a Ivan Lukáč z Občianskeho združenia Park Topolčianky nám porozprával o histórii kostola.

▲ Kazateľnica Farského kostola sv. Kataríny Alexandrijskej

Po stopách TGM na Slovensku

V rámci nášho dlhodobého cyklu „Po stopách našich predkov“ sme v mesiaci máji urobili výlet do slovenskej obce Topolčianky, ktorú si skoro presne pred sto rokmi vybral prvý československý prezident za letné sídlo. Mal k tomu niekoľko dôvodov, jednak krása miesta samého, jeho nádherné okolie a potom dobré dopravné spojenie s Prahou. Pohnútkou bola aj snaha nového prezidenta priblížiť sa Slovákom, ešte lepšie ich poznať no a toto bola asi najlepšia cesta ako toto dosiahnuť. Bolo nutné urobiť nejaké úpravy, vybudovať poľné letisko, posilniť telefónne linky a 29.7.1923 bol chlebom a soľou úprimne privítaný miestnym obyvateľstvom.

Z Topolčianok vyrážal na svojom koni po okolí a privádzal tým svoju ochranku do zúfalstva, lebo nechcel, aby boli videní. Dokonca údajne im utekal zadným vchodom aby ho nesprevádzali vôbec. V dnešnej dobe vec nepredstaviteľná, ale o niečom vypovedá. Pracoval tu cez leto a časť jesene, prijímal tu návštevy nielen štátnikov, ale aj významných umelcov, napr. Karla Čapka. Jeho posledný pobyt je datovaný do roku 1933, potom už jeho zdravotný stav mu nedovolil cestovať. V jeho tradícií potom pokračovali ďalší prezidenti ČSR.

Za zmienku stojí ale hlavne to, jeho poznávanie Slovenska začalo už v roku 1887, kedy si vyberá dedinku Bystričku pri Martine, kde si prenajíma s rodinou dve izby v rodine Lehotských, ako svoj cieľ letných dovolení a tu sa začína zoznamovať s jazykom a kultúrou Slovákov, podnikajú výlety po okolí, hony, nocovalo sa pod širákom za spevu miestnych ľudí.

V roku 1930 a započalo so stavbou domu na ktorú dozerala Masaryková Alica, dcéra prezidenta a zakladateľka Československého červeného kríža, a zakladateľa jeho pobočka v Martine. V ďalšom roku bol dom dokončený a rodina ho začala využívať. Masaryk, v tej dobe ešte politický nie veľmi známy, tu prijímal hostí, pracoval a oddychoval v lone neskutočne krásnej prírody.

Jeho vzťah k regiónu sa prejavil a v jeho rozvoji, kedy sa realizovala stavba cesty do Martina, bola vysadená lipová aleja, ďalej horská cesta na Martinské hole, v Martine založili škôlku, školu a študovne pre študentov z dedín, kde dokonca dostávali teplé jedlo. Týmto Masaryková rodina vyjadrovala svoj vrelý vzťah k Slovensku aj takto prakticky. Dnes je jeho dom v majetku podnikateľa z Prahy, ktorý sa ho aj snaží vybaviť pôvodným nábytkom, ale veľká ústretovosť zo strany slovenských orgánov tam nie je.

Toto je časť spoločných dejín na ktoré sa bohužiaľ zabúda, či už cielene, alebo v zhone života sa to javí ako nepodstatné, ale pre nás, členov OS Brno je a bude toto stále niečím, čo je hodné pripomienky a prezentácie. Stopy, ktoré rodina TGM na Slovensku zanechala, sú tam dodnes a my na to nezabúdame.

Stano

fotografie: ÚTGM

▲ TGM v Topolčiankách, 1926, foto Karel Čapek

▲ TGM s Edvardom Benešom v Topolčiankach na jeseň 1928

▲ Prezident TGM v Topolčiankách na Slovensku, Akadémie vied Českej republiky

Tvorivé dielne

Kedysi pred rokmi, keď som navrhovala doplniť činnosť tvorivými dielňami pre všetky generácie, reakcie boli viac menej odmietavé. I tak sme to skúsili a začali tvoriť rôzne maličkosti pre radosť najskôr z modelovacej hmoty, maľovanie hrnčekov, vystrihovanie z papiera, maľovanie na ozdobné predmety, strihanie a lepenie z penovej gumeny.

Vyrobili sme si veľkonočné a vianočné ozdoby, aranžovali kvetiny, ozdobili jaré, letné, jesenné i vianočné vence. Získali sme zručnosť v rôznych technikách a našli sme obľubu v prírodných materiáloch. Očarovali nás prírodné minerály i korále a zhotovili sme si z nich náramky. Vyrobili sme si i koráľkové vianočné ozdoby. Pravidelne sa schádza taká skupinka skalných fanúšikov tvorivých dielní ale o to snaživejších.

▲ Všetky generácie

▲ Náramky z korálikov

▲ Vždy s úsmevom, naša takmer pravidelná skupinka tvorivých dielní

Pri tvorení preberieme i všetky naše záľuby, pocity i choroby, čo je nového v rodine, kde sme boli na výlete, aký výborný recept sme objavili a čo pripravíme na ďalšie obdobie.

Postupne sme inšpirovali k tvoreniu i ďalšie spolky ako sa dozvedáme z prehľadov ich činnosti. A to nám robí radosť. Tak nám držte palce nech sa nám darí i v budúcom roku.

▲ Jaré tvorenie

▲ Pozrite na tú radosť z farebnej jesene

▲ Vianočné ozdoby

Slovenskí vynálezcovia

Ján Bahýľ

helikoptéra

Ján Bahýľ sa narodil 25. mája 1856 vo Zvolenskej Slatine. Po dokončení základnej školy vo svojom rodisku študoval na Banskej akadémii v Banskej Štiavnici, kde dominoval v technickom kreslení.

Na vojenskú službu nastúpil do Lučenca. Ďalší rok slúžil v Komárne. Už počas vojenskej služby vytvoril viacero technických návrhov a vylepšení pre uhorskú armádu. Všimli si ho aj jeho velitelia. Zaradili ho do technického štábu a tam dostával náročné technické úlohy.

Za jeho podnety mu bolo umožnené študovať na Vojenskej akadémii v rakúskej Viedni. Potom slúžil ako vojenský staviteľ vo Lvove a v Krakove, neskôr pracoval v Charkove, Petrohrade a v Kyjeve na projektoch vojenských objektov a opevnení. Tam vznikli aj jeho prvé technické riešenia na úrovni vynálezov. K najzaujímavejším patrili tank na parný pohon, ktorý zostrojil z vlastných finančných prostriedkov. Ruská armáda jeho vynález odkúpila, čím získal prostriedky na ďalšie experimenty z oblasti vzduchoplavebnej techniky.

V rokoch 1890 až 1891 pôsobil v Dubrovniku, kde projektoval vojenské objekty a viedol aj ich výstavbu. V Južnej Srbsku zostrojil a zdarne vyskúšal vznášajúce sa balóny kombinované so vzdušnou turbínou, na ktoré dostal patenty.

Cieľom Jána Bahýľa bola konštrukcia vrtuľníka s dvoma stupňami štvorlistových ružíc s motorovým pohonom na benzín. V roku 1894 vypracoval návrh konštrukcie vrtuľníka s pohonom ľudskej sily. Nadväzuje kontakt s výrobcom kočov Antonom Marschallom a v jeho dielni vzniká vylepšený model Bahýľovho vrtuľníka s názvom AVION. Na návrh rotorovej sústavy na pohon vrtuľníka získal 13. augusta 1895 z Viedne patentnú listinu č. 3392 podpísanú samotným cisárom Františkom Jozefom I.

Konštrukčne vylepšený vrtuľník sa v roku 1901 viackrát vzniesol do výšky pol metra. O štyri roky neskôr preletel sám konštruktér

J. Bahýľ na svojom stroji 1,5 kilometra.

Ján Bahýľ zomrel 13. marca 1916 v Bratislave, kde je aj pochovaný.

Udelili mu 17 vojenských a iných technických patentov. Úrad priemyselného vlastníctva udeľuje Cenu Jána Bahýľa s cieľom motivovať a podporiť rozvoj tvorivosti na Slovensku.

Zdroje:
Wikipedia.sk, Wikimedia Commons
<https://vedanadosah.cvtisr.sk/>

Štefan Banič

padák

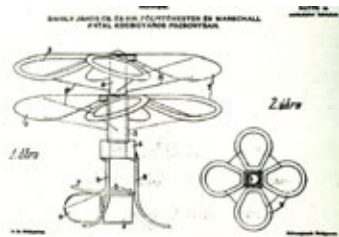
Narodil sa 23. novembra 1870 v obci Neštich, dnes súčasť mesta Smolenice. Po ukončení základnej školy získal prácu poľnohospodárskeho robotníka na statku zámožného grófa Pálffyho. Pre svoje názory na vtedajšiu maďarizáciu sa však musel s týmto zamestnaním rozlúčiť. Vyučil sa za murára a začal pracovať na stavbe Smolenického zámku. Materiálna núdza vyhnala Baniča do USA. Po príchode do Ameriky v roku 1907 začal vykonávať príležitostné práce na farmách, či v baniach. Š. Banič už v tej dobe patrili medzi záujemcov o leteckú techniku.

V roku 1912, keď sa slovenský konštruktér stal svedkom leteckej tragédie, ktorá ho priviedla k myšlienke o zostrojení padákovkej konštrukcie, ktorá by zachránila pilota pri nehode.

V roku 1913 predložil americkým úradom návrh padákovkej konštrukcie. Princípom tohto zariadenia bola teleskopická konštrukcia dáždnikového tvaru, ktorá niesla tkanivové krytie. Padák bol pomocou popruhov fixovaný na letcovu hrudnú časť pod ramenami. Bol to samotný Štefan Banič, ktorý predviedol funkčnosť tohto mechanizmu v praxi. V júni roku 1914 zoskočil pred očami verejnosti zo strechy 15 poschodovej budovy. Vynález slovenského konštruktéra sa uchytil a v roku 1914 vydal americký patentový úrad vo Washingtone patent na padák Štefana Baniča.

Baničov vynález odkúpila za pár dolárov armáda USA. Zámorské letectvo však padáky tohto typu nikdy nepoužívalo. Baničovi tak jeho vynález nepriniesol ani bohatstvo, ani slávu. V roku 1920 sa vrátil na Slovensko. Žil v úzadí a na živobytie si zarábala murárskou prácou. Jeho meno sa však spája ešte s jedným objavom. V roku 1929 spoločne s niekoľkými rodinnými príslušníkmi objavil kvapľovú jaskyňu Driny v Malých Karpatoch. Štefan Banič zomrel 2. januára 1941.

Zdroje:
Wikipedia, Wikipedia Commons

Turistická vychádzka

Turisti ani tento rok nezaháľali. 28. júna sa vydali za Blanickými rytiermi do Rudky u Kunštátu. Možno ich inšpirovala návšteva Topolčianok a chceli vidieť pozostatky sochy TGM a možno ich zaujal bájný príbeh Blanických rytierov.

Jaskyňa Blanických rytierov je dielo inšpirované českou históriou a nachádza sa vo vnútri kopca nazývaného Milenka. Jaskyňa je dielom Stanislava Rolínka, rodáka z neďalekého Bořitova. Rolínek sa vyučil čalúnikom, ale od mladosti sa zaujímal o umenie. Maľoval a postupne prešiel k prvým sochárskym pokusom. Plastiku dievčenskej tváre vytvoril v opustenom pieskovcovom lome na úpätí Veľkého Chlumu. Ľudia z okolia sa jeho tvorbe smiali a tak sa stiahol na severnú zalesnenú stranu, kde vytvoril súsošie husitských osobností v nadživotnej veľkosti. Toto dielo už vzbudilo v kraji pozornosť a písalo sa o ňom aj v regionálnej aj celorepublikovej tlači. Popudil však proti sebe bořitovského katolíckeho dekana Mazala, ktorý proti nemu z kazateľnice vyzýval mládež, aby s ním prerušila všetky styky a rodinu Rolínkových dal do miestnej kliatby. Naopak kunštátskeho starostu a podnikateľa Františka Buriana to priviedlo na myšlienku vytvorenia turistickej atrakcie pre Kunštátsko. Najskôr tam malo byť súsošie prezidenta s legionármi, ale návrh bol zmenený len na postavu prezidenta s klobúkom v ruke. Podobu tváre prezidenta Rolínek zhotovil podľa poštovej známky. Odhalenie sochy sa malo uskutočniť k desiatemu výročiu vzniku republiky. Socha merala i s podstavcom 14 metrov

▲ Naši turisti pred vstupom do jaskyne Blanických rytierov

a patrila k unikátnym monumentom vtedajšej Európy. K dielu Rolínka od tej doby mierili hromadné výpravy. Po vzniku protektorátu bolo nariadené sochu zničiť. Na jej záchranu boli podniknuté dva pokusy. Postava mala byť celá zamurovaná a hlavu mala zakrývať drevená chatka. Táto záchrana bola však odhalená a nasledoval príkaz sochu zničiť i s ochrannou konštrukciou. Druhý pokus o záchranu bol podniknutý formou rozrezania sochy a zakopaním jednotlivých častí. Počas heydrichiády, zasa na základe udania, boli tieto časti objavené a zničené. Na pôvodnom mieste zostali iba obrovské topánky.

František Burian nechal pri Rudke vyhlbiť umelú pieskovcovú jaskyňu. Rolínek tu pokračoval vo svojej tvorbe. Pri vstupe zhotovil sochu leva, ktorý ju mal strážiť. Zasa pracoval podľa obrázku, živého leva nikdy nevidel. Ďalšie zamýšľané postavy blanických rytierov Rolínek netvoril. Tesal ich sám starosta Burian. Ešte sa nechal prehovoriť na opravu ich tvárí, ale pri nízkych teplotách sa jeho tuberkulóza zhoršila. Stihol už len vyhotoviť veľkú sochu sv. Václava stojaceho uprostred spiaceho vojska.

▲ Zastavenie pri lesnom bare bolo veselé

Okolie jaskyne je upravené ako park a postupne sa stáva galériou pod holým nebom. Od roku 1993 sa tu konajú medzinárodné sochárske sympózia, kde mladí sochári vytvárajú nové sochy.

V roku 2009 tu vznikla zmyslová záhrada, ktorá bola pôvodne určená nevidomým a slabozrakým. Rastliny výrazných vôní, hmatové i zvukové prvky im mali uľahčiť zoznamovanie s prírodou. Vyskúšať svoje zmysly si môžu všetci návštevníci.

Nad lesoparkom s jaskyňou Blanických rytierov na vrchole kopca Milenka (579 m n. m.) stojí kamenná Burianova rozhľadňa. Postavená bola v roku 1928 Františkom Burianom. Vysoká je 18 metrov a za dobrej viditeľnosti je z nej možné pozorovať Jeseníky, Krkonoše a Pálavu.

Zdroje: Oficiálne stránky Jeskyně Blanických rytířů
<https://www.rudka.cz/>
<https://www.rudka.cz/jeskyne>

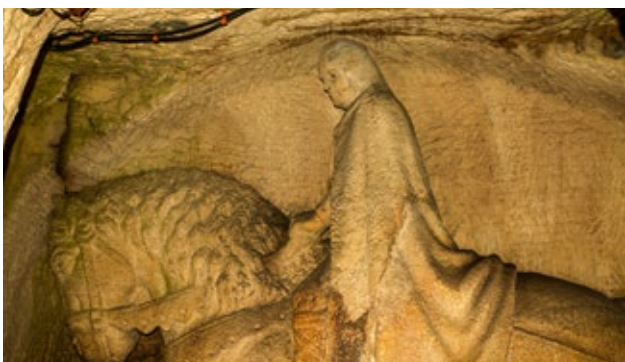
▲ Lev chrániaci vstup do jaskyne

▲ Bořitov, husitské súsošie pod Velkým Chlumem

▲ Stanislav Rolínek

▲ Svätý Václav

▲ Spiaci rytieri

▲ Burianova rozhľadňa

▲ ➤ Zmyslová záhrada

Poznávacia exkurzia 2023

Buchlovice, Modrá, Živá voda, Velehrad

▲ Obec Slovákov na Velehrade

V roku 2023 sa nám podarilo zorganizovať, zásluhou pani predsedníčky, ešte jeden výjazd za poznávaním histórie a aj za riečnou faunou našej vlasti. Vydali sme sa smerom na východ od Brna za krásami južnej Moravy na krásny zámok Buchlovice, ktorý bol založený obdobne ako Tádž Mahal z lásky k žene. Jan Dětřich z Petřvaldu ho postavil svojej talianskej zimomravej manželke, ktorej sa hrad Buchlov zdal chladným. Aj keď nie je tak honosný ako spomínaný zámok v Indii, jeho interiéri sú krásne zariadené a hlavnou zaujímavosťou je to, že ku každej spálni prilieha samostatné sociálne zariadenie.

Historickou zaujímavosťou je, že tu prebiehali rakúsko-uhorsko ruské jednania, ktoré riešili problémy na Balkáne z pohľadu ich zištných záujmov. A tak na základe tejto tzv. Buchlovickej dohody c. k. monarchia okupovala Bosnu a Hercegovinu, čo sa nepáčilo aj istému Gavrillovi Principovi a ako to skončilo vieme, aj keď mnohí zabúdajú.

Ďalšou zaujímavosťou Buchlovického zámku je jeho záhrada, neuveriteľná. Ja som myslel, že záhrada v Topolčiankach je TOP, ale buchlovická nie je nadarmo označená za pamiatku historickej zelene. V parku sa nachádza cez 400 druhov drevín, v sprievodcovi parkom ich je popísaných 105, tých najvýznamnejších. Park bol založený už v roku 1840 Zigmundom Berchtoldom, členom rodu, ktorý zámok vlastnil až do roku 1945. Jedinou chybou prehliadky bol mierny dážď, ktorý nám ale nezabránil parkom prebehnúť až do Chocولاتerie. A aby zaujímavosti nebol koniec, tak je tu taktiež inštalovaná výstava fuksií, ktorá sa tu usporadúva od roku 1981. Pre obdivovateľa a znalca, je to ale záležitosť na celý deň.

Po dobrom obede sme sa presunuli o niekoľko kilometrov ďalej, do dedinky Modrá, kde sme si prezreli archeoskenzen, ktorý nás preniesol do čias Veľkej Moravy a jej

spôsoby života v opevnenom hradisku. Cez areál hospodársky sme sa dostali do areálu mocenského a za ním do areálu duchovno-vzdelávacieho.

No a na skok od skanzenu je expozičný areál nazvaný Živá voda, kde sú predstavené pôvodné druhy rýb a obojživelníkov. A to veľmi zaujímavou formou, podvodný tunel pozorovateľa priblíži vodné živočíchy doslova na dotyk a tak aj niekto kto sa nikdy nepotápal, vidí svet z pohľadu vodného obyvateľa. Areál poskytuje ďalšie mnohé možnosti, napr. cestu pratura, kde si môžeme zhmotniť predstavu pôvodného zvieracieho obyvateľa Európy, ktorý bol niekedy okolo 12. až 13. storočia vyhubený.

No a náš výlet pokračoval len pár sto metrov ďalej na Velehrad, na miesto, kde šli dejiny Slovanov, miesto spojené s príchodom Cyrila a Metodeja a s národnou obrodou. Výstavnosť baziliky Nanebovzatia Panny Márie je až zarážajúca, množstvo kaplniek po oboch stranách baziliky je až neuveriteľné, celková výzdoba a maľba je dych berúca. Taktiež komplex chodieb pod bazilikou je neuveriteľne spleť, pôsobivý. Je veľmi dobre osvetlený a značený, a zlatá ruže udelená Velehradu pápežom Jánom Pavlom druhým, je pekným cieľom potulky po kľukatých a akoby už končiacich chodbách podzemia baziliky.

Ako vždy aj tentokrát nám pani predsedníčka pripravila dostatok materiálov o histórii a zaujímavostiach navštívených miest, a tak sme všetci boli v obraze, čo uvidíme a čo máme chcieť vidieť ako zaujímavosť. Veríme, že i do budúcnosti sa nám bude dariť organizovať podobné poznávacie akcie, na ktoré pozývame aj nečlenov Obce.

Stano

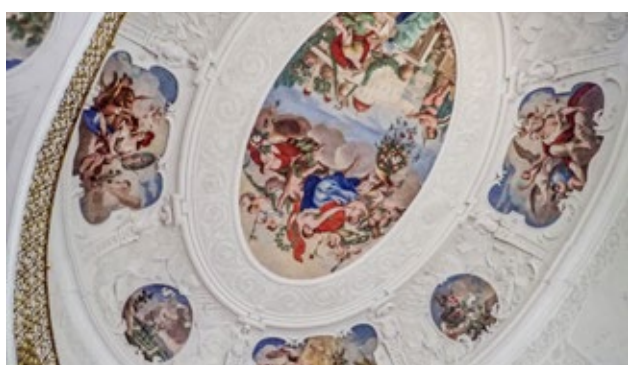
▲ Zámok Buchlovice

▲ Fajčiarsky salón

▲ Detská izba

▲ Hudobná sála

▲ Park zámku Buchlovice

▲ Výstava fuksií

▲ Záchranná stanica voľne žijúcich zvierat

▲ Archeoskanzen Modrá,
rekonštrukcia kostola svätého Jána z 9. storočia

▲ Interiér kostola sv. Jána

▲ Lávka praturev

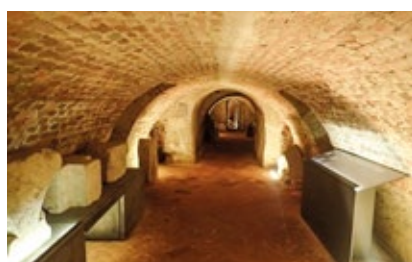
▲ Bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metodeja na Velehrade

▲ Hlavný oltár

▲ Hlavná loď Baziliky

▲ Podzemie Baziliky

▲ Zvon sv. Josef a sv. Terezie váží 5,3 tun.

▲ Živá voda, vodný tunel

▲ Vodná plocha nad vodným tunelom

Babylonfest

Deň národnostných menšín JMK

September tradične patrí stretnutiam národnostných menšín Brna Babylonfestu a Dňu národnostných menšín Juhomoravského kraja. Babylonfest bol rozložený do niekoľkých dní, v ktorých sme sa stretli s hudbou z rodných krajín menšín žijúcich v Brne.

Uskutočnil sa športový turnaj v bowlingu, sadenie stromu v parku Lužánky, literárna dielňa, Žijú medzi

nami - stretnutie so zaujímavými osobnosťami, ktorí prišli do Brna z ďalekých krajín. Vedomosti si menšiny zmerali v Pub kvíze. A vyvrcholením bol spoločenský večer národnostných menšín vo Viet Palace. Sobota bola už prehliadkou folklóru menšín, tanca a spevu v pestrých farbách v Rieke národov a na pódiu v Lužánkach.

Park Lužánky
16/9/2023
od 12/30

jiho**moravský** kraj
www.dnmjmk.cz

den národnostních menšin

pestrobarevný průvod
řecká kapela – Mydros
tradice folklór gastronomie
/doprovodné akce

Koná se pod záštitou Mgr. Jana Grodicha, hejtmána JMK

Událost je součástí Babylonfestu

babylonfest

VSTUP VOLNÝ

Koncert Podoby hudby
8. 9. 19:00, Moravské zemské muzeum, Zelný trh 8, sál Dietrichsteinského paláce

Žijí mezi námi
11. 9. 17:30, Muzeum romské kultury, Bratřinec 67

Hudebně-literární (pod)večer
14. 9. 17:00, Katedrála sv. Mikuláše v Brně, Koblížek 4

Sázení stromů
12. 9. 17:00, Park Lužánky

Pub kvíz
13. 9. 18:00, Gastro Bar, Kounicova 59

Den národnostních menšin
Jihomoravského kraje
16. 9. 12:30–17:00, Park Lužánky

MYDROS
koncert řecké skupiny z Budapešti
16. 9. 17:30–19:00, Park Lužánky

8.–16. 9. 2023

Festival pořádá a finančně podporuje:

Partneři:

Více na:

www.facebook.com/BabylonfestBrno

Aktce se koná pod záštitou primátorky statutárního města Brna JUDr. Markéty Vašíkové a hejtmána Jihomoravského kraje Mgr. Jana Grodicha. Babylonfest pořádá Katedra Brno, z.s. ve spolupráci s výbory pro národnostní menšiny Zastupitelstva města Brna a Zastupitelstva Jihomoravského kraje a ve spolupráci s organizacemi národnostních a etnických menšin.

◀ Sadenie stromov

◀ Literární večer

◀ Literární večer

◀ Podoby hudby

◀ Skupina Mydros

◀ Spoločenský večer

◀ Žijú medzi nami

▲ V parku Lužánky vládla veselá nálada

Každý usporiadateľ akejkoľvek aktivity trpne či sa jeho úsilie vyplatí, či všetko dobre dopadne. Tých okolností, ktoré ovplyvňujú úspešnosť akcie je veľa, ale najdôležitejším predpokladom všetkého je dobré počasie.

Našťastie vyšlo aj na tohtoročnej tzv. „Rieke národov“. Veď aký by to bol pohľad na nádherné vyparadené skupinky národnostných menšín, keby boli schovaní pod daždníkmi, nedaj boh pod kabátmi.

A tak prihládajúci si mohli dosýta vychutnať pestrosť krojov bulharských, maďarských, vietnamských, chorvátskych a aj tých najkrajších, slovenských, na mladých ľuďoch súboru Púčík, ku ktorému sa príslušníci našej OS v Brne pričlenili.

Ako tradične pochod začal na Moravskom námestí a naozaj dojem z neho bol ako z krásneho farebného prúdu, ktorý tiekol ulicami Brna, až dotiekol na Námestie Svobody, kde za zvukov českej polky si niektoré krojované páry aj zatancovali k veľkej radosti okolostojacich, tým vlastne bol tento bod programu vyčerpaný a skupinky krojovaných sa pobrali svojou cestou.

Tak len dúfať, že aj za rok sa takto zídeme a počasie zase bude milostivé.

◀ Rieka národov, sprievod národnostných menšín centrom Brna

◀ Folklórny súbor Púčík a Obec Slovákov v Brne

Babylonfest, súťaž v bowlingu

V príjemnom prostredí KD Rubín aj tento rok prebehla časť programu kultúrneho týždňa Babylonfestu. Tradične pod dohľadom členov spolku Polonus sa príslušníci národnostných menšín žijúcich v Brne stretli v súťaži v bowlingu.

Aj keď všetci súťažiaci verbálne k tejto súťaži pristupovali ako ku hre, predsa len členovia ôsmych družstiev do hry dali všetko a snažili sa ostatných prehrať, nahrať o nejaký ten bod viac. Predstava víťazstva je pre každého motivujúca a lákavá.

Napriek zápoleniu a súpereniu súťaž prebiehala v priateľskej atmosfére a milom ovzduší KD a naviac, druhé miesto nášho družstva bolo peknou bodkou za vydatou

akciou a celým večerom. Je treba športovo priznať, že náš tím bol posilnený čerstvou mladou krvou zo Slovenska, o môjho švagra, ktorý nám vytrhol trň z paty a dali sme družstvo dohromady. Naša bodová strata na prvé miesto bola minimálna a tak členovia družstva dostali za úlohu trénovať a o rok berieme prvé miesto. A keď nie, veď ide len o hru.

Atmosféra počas všetkých akcií Babylonfestu dokazuje, že tieto aktivity národnostných menšín majú veľký význam pre zbližovanie ľudí a upevňovanie vzťahov v tomto čím ďalej tým viac rozpoltenom svete.

Ing. Stanislav Javora

▲ Družstvo bowlingu

▲ Chvilka oddychu,
Stanislav Javora (vpravo) a Peter Guštafik (vľavo)

Vianočné stretnutie

▲ Slávnostná atmosféra Vianoc i 30. výročia a predsedníčka musí mať hlavné slovo

Chcelo sa nám zaspievať s Františkom Krištofom Veselým, aj keď on oslavoval iné jubileum. To naše bolo len tridsiate, ale kto si myslí, že je to málo, tak sa mylí.

Lebo to je tridsať rokov práce, nápadov, príprav, realizácií a poučení. V podstate iniciatív jednej malej skupinky ťažných, ktorí obetujú veľa zo svojho osobného života, aby iní mohli sa zúčastniť. Hlavná ťarcha je vždy na pleciach predsedu, či predsedníčky ako v našom prípade. Ale tak to funguje v týchto organizáciách.

A tak na zahájenie našej jubilejnej oslavy, spojenej s vianočným večierkom, nám pani predsedníčka, jedna zo zakladateľov OS v Brne, premietla spomienkové fotky od prvopočiatkov existencie do dnešných dní. Je to vždy zaujímavý zážitok, ktorý vypovedá o behu času

prejavujúcich sa na starnutí základne, aj keď sem tam je vidno záblesk omladiny.

Prezentácia bola krásnym prierezom činnosti, rôznych aktivít pri objavovaní Slovenska, ale aj Čiech, zaujímavých nápadov napr. od Šumavy k Tatrám. To je skoro ako púť do Santiaga de Compostela.

Každopádne tá prezentácia bola a je dôkazom, že máme stále čo na Slovensku objavovať, je o čom diskutovať, čo navštíviť a spomenúť v rámci našich literárnych utorkov. Takže do ďalšej etapy nastúpime s novým elánom.

K tomu sme načerpali sily dobrou večerou, energiu sme dodali aj niečím sladkým a vianočná zábava bola v plnom prúde.

Ing. Stanislav Javora

Podakovanie

Ďakujem Výboru za výborne odvedenú prácu a všetkým našim členom za zachovanie dlhoročnej priazne. Veľké podakovanie za podporu patrí Štatutárnemu mestu Brno, Juhomoravskému kraju a Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

*Judita Gušťaříková,
predsedníčka OS v Brne*

Bulletin Obce Slovákov v Brne 2023 pripravili:

Mgr. Judita Guštaříková, RNDr. Eva Fojtíková
Ing. Stanislav Javora

Fotografie:

Ing. Peter Guštařík, Mgr. Judita Guštaříková, RNDr. Eva Fojtíková
Ing. Stanislav Javora, Vladimíra Svobodová
Katarína Pecová

Nájdete nás:

Obec Slovákov v Brne

Křenová 67, 602 00 Brno

O akciách pravidelne členov informujeme prostredníctvom pozvánok
zasielaných poštou alebo e-mailom a na webových stránkach.

Klub OS v Brne je prístupný posledný utorok v mesiaci od 15:30 do 17:30
Brno, Křenová 67 (číslo dverí 210, prvé poschodie).

e-mail: osbrno@volny.cz

Webové stránky: www.slovaci-brno.cz

Bulletin vznikol za podpory
Juhomoravského kraja, Štatutárneho mesta Brna
a Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí

jihomoravský kraj

NEPREDAJNÉ!